

OSKRBIMO SLOVENIJO - ŠTAFETA SEMEN 2024/2025

Gibanje za povečanje samooskrbe, ohranjanje, sejanje in izmenjavo slovenskih, domačih, avtohtonih semen zelenjadnic, poljščin, medovitih in zdravilnih rastlin ter sadnih vrst in soustvarjanje trajnostne prihodnosti.

www.ekoci.si; ekoci.si@gmail.com; FB:OskrbimoSlovenijoStafetaSemen; /EkociSlovenija

SZJ: ZANIMIVE INFORMACIJE IZ POSVETA: »KAJ PA BOMO JUTRI JEDLI?«

Celje, 14. - 16.3.2025; Posvet z naslovom "*Kaj pa bomo jutri jedli?*", ki ga je na celjskem sejmu Altermed Flora organiziralo Združenje Ekoci in društvo Samooskrbni.net so iskali odgovore na pomembna vprašanja glede prehranske varnosti v luči prihajajoče zakonodaje, ki bo močno vplivala na prihodnost. Na posvetu so se izoblikovala jasna sporočila, ki jih bodo organizatorji s pobudami naslovili na odločevalce. Kupci želijo vedeti, brez možnosti zavajanja, kakšno hrano kupujejo in biti prehransko varni z več zdrave hrane pridelane v Sloveniji. Podelili so tudi priznanja in zahvale sodelujočim v vseslovenskem gibanju za povečanje samooskrbe in ohranjanje slovenskih semen ter trajnostno prihodnost.

Predlagajo, da mora biti hrana, ki vsebuje žuželke, jasno označena na deklaraciji – tudi s sliko žuželke ter barvno in odstotno označitvijo vsebnosti, ne le z slovenskim in latinskim imenom žuželke, kot to določa zakonodaja, saj takšna označba za večino kupcev ni prepoznavna. Hrana, ki vsebuje žuželke in tudi tako imenovana »nova živila«, ki jih določa Uredba EU 2015/2283, ter hrana, ki nastaja v laboratorijih, z genskim inženiringom ali raste na hidroponski način ali drugače in ne zraste v zemlji, naj bo v trgovinah zložena v posebnih oddelkih in dodatno označena, da bo kupec jasno vedel, da ta hrana ni plod kmetijske pridelave v naravi in bo uspel cene primerjati med sabo.

Predlagajo tudi, da država naj ne implementira oz. naj ne vključi v nacionalno zakonodajo uredbo EU, ki bi omogočala proizvodnjo "GSO" hrane oz. pridelavo rastlin z novimi genomskimi tehnikami v naravi in omogočala patentiranje semen. Takšna hrana in semena naj bi bila celo neoznačena hkrati pa raziskave še ne zagotavljajo zadostnih informacij o vplivih tovrstnih semen in rastlin na biotsko pestrost narave, na zdravje narave, opraševalcev in ljudi. Na ravni EU je treba določiti obvezno označevanje, da so semena in hrana plod genskega inženiringa, v Sloveniji pa se naj zadrži izvajanje te zakonodaje, dokler ne bo dovolj raziskav na tem področju.

Ljudje želijo biti prehransko varni tudi v času morebitnih izrednih razmer, medtem ko država trenutno zagotavlja prehransko varnost le za en teden v primeru morebitnih izrednih razmer. V času nestabilnih geostrateških, političnih in gospodarskih razmer predlagajo, da se v novo kmetijsko zakonodajo obvezno vključi semenarska panoga - pridelava semen v Sloveniji. Ohranjati je potrebno semena za vsaj 50 vrst rastlin, ki zagotavljajo osnovno prehransko varnost in ta semena hraniti na kmetijah.

Poleg tega je nujno vzpostaviti trden agroživilski sistem "od semena do krožnika", ki temelji na slovenski hrani, pridelani in predelani v Sloveniji. Takšna hrana mora biti jasno označena s slovensko zastavo ali obliko zemljevida Slovenije. Prednost pri naročanju hrane v javnih naročilih naj ima slovenska hrana, ki potrebuje krajši prevoz do končne uporabe, kar naj postane prvi kriterij pri nabavah živil v javnih ustanovah.

OSKRBIMO SLOVENIJO - ŠTAFETA SEMEN 2024/2025

Gibanje za povečanje samooskrbe, ohranjanje, sejanje in izmenjavo slovenskih, domačih, avtohtonih semen zelenjadnic, poljščin, medovitih in zdravilnih rastlin ter sadnih vrst in soustvarjanje trajnostne prihodnosti.

www.ekoci.si; ekoci.si@gmail.com; FB:OskrbimoSlovenijoStafetaSemen; /EkociSlovenija

Država naj omogoči svobodno pridelavo hrane brez birokratskih ovir, okrepi podeželje ter ustavi propadanje kmetij ter razglasi Slovenijo za eko regijo ter razmislí o vpisu pravice do svobodne pridelave hrane v ustavo (podobno kot vpis do pravice dostopa do vode).

Del sredstev za nova stanovanja naj se preusmeri v obnovo propadajočih hiš na podeželju, kar bi omogočilo hitrejšo zagotovitev potrebnih 3.000 stanovanj za mlade. S tem bi hkrati ohranili kmetijska zemljišča, ki jih imamo v Sloveniji le 800 m² na prebivalca **in preprečili nadaljnjo degradacijo in uporabo kmetijskih zemljišč za gradnjo novih stanovanj in infrastrukture.**

Organizatorji so pobude in predloge ter podpise podpore zbirali tudi v času sejma in jih bodo oblikovane poslali odločevalcem: EU poslancem in ustreznim institucijam ter vpisali pripombe k Zakonu o kmetijstvu, ki je v javni obravnavi.

Več info na : www.ekoci.si; Celoten posvet je objavljen na povezavi: <https://www.youtube.com/watch?v=ycmjeCfKR7A>

Celovite pobude bodo pripravljene v najkrajšem možnem času.

APEL

Apelirajo na vse ozaveščene ljudi naj se vključijo in poskušajo izboljšati kmetijsko zakonodajo - z vpisom svojih predlogov saj brez semen ni hrane in brez hrane in suverenosti.

V kolikor pogledamo posnetek posveta: »Prihodnost kmetijstva in hrane v luči novih izzivov« na povezavi: <https://www.youtube.com/live/fGkceirJAA?si=qoOoZnUMrtW3EIKK> , ki ga je organiziralo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, lahko razberemo sporočilo, da bo nacionalna prehranska varnost čedalje pomembnejša in jih bo potrebno okrepiti, višina subvencioniranja kmetijske dejavnosti pa v prihodnosti bolj vprašljiva.

Predlagamo, da preučite zakonodajo ter predloge vpišete na portal - e demokracijo in na pošljite pobude na Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
: gp.mkqp@gov.si;

Povezava do zakonov: 1. Zakon o kmetijstvu: <https://e-uprava.gov.si/si/drzava-in-druzba/e-demokracija/predlogi-predpisov/predlog-predpisa.html?id=17530>

2. Zakon o hrani: <https://e-uprava.gov.si/si/drzava-in-druzba/e-demokracija/predlogi-predpisov/predlog-predpisa.html?id=17493>

3. Zakon o varni hrani in krmi: <https://e-uprava.gov.si/si/drzava-in-druzba/e-demokracija/predlogi-predpisov/predlog-predpisa.html?id=17500>

4. Zakon o varstvu živali: <https://e-uprava.gov.si/si/drzava-in-druzba/e-demokracija/predlogi-predpisov/predlog-predpisa.html?id=11926>

OSKR BIMO SLOVENIJO - ŠTAFETA SEMEN 2024/2025

Gibanje za povečanje samooskrbe, ohranjanje, sejanje in izmenjavo slovenskih, domačih, avtohtonih semen zelenjadnic, poljščin, medovitih in zdravilnih rastlin ter sadnih vrst in soustvarjanje trajnostne prihodnosti.

www.ekoci.si; ekoci.si@gmail.com; FB:OskrbimoSlovenijoStafetaSemen; /EkociSlovenija

I. POTEK POSVETA

Kot je poudaril častni gost, **dr. Jože Podgoršek**, predsednik KGZS, si izredno prizadevajo za izboljšanje kmetijske zakonodaje, zaščito kmetijskih zemljišč, povečanje obsega pridelave hrane s ciljem, da bi se čim več hrane porabilo doma, ter vzpostavitev sistema varne hrane. Tudi kmetje si želijo, da bi bil vzpostavljen transparenten sistem za pridelavo hrane v Sloveniji.

Stojan Praprotnik, direktor Razvojne agencije Savinja, je poudaril pomen organizacije prehranske varnosti na ravni lokalnih skupnosti v času nepredvidenih geostrateških, gospodarskih in podnebnih sprememb ter predstavil nekatere ukrepe, ki so jih uspešno izvedli v Savinjski dolini.

Anton Komat je izpostavil pomen prehranske varnosti in kakovosti hrane ter pozval čim več ljudi, naj se aktivirajo na področju samooskrbe. Predstavil je tudi dobro vzpostavljen sistem delovanja 150 domžalskih vrtov za samooskrbo.

Marjan Kogelnik je predstavil dobro delujoč sistem OSKRBOVALNICA, ki neposredno povezuje kupce in kmete. Sistem deluje na način, da kupci preko portala naročijo živila direktno pri kmetih ter jih prevzamejo na dogovorjeni lokaciji.

Fanči Perdih iz Amaranta je poudarila pomen ekoloških semen in trajnostnih rešitev, ki jih ponuja biodinamika. Te omogočajo pridelavo hrane brez uporabe fitofarmaceutskih sredstev, spodbujajo biotsko pestrost in omogočajo pridelavo zdrave hrane z več energijskega potenciala v primerjavi s hrano, ki nastaja v laboratorijih.

Dr. Peter Delničar iz Kmetijskega inštituta je predstavil vlogo žlahtnjenja semen in genetike ter nekatere sorte semen.

Razpravljali so tudi o potencialni uvedbi zakonodaje EU o novih genomskih tehnikah in patentiranju semen ter predlagali, da se morebitna zakonodaja, sprejeta na ravni EU v Sloveniji zadrži, dokler ne bodo preučeni vsi učinki na zdravje ljudi, živali in biodiverzitetu. Udeleženci so obenem pozvali k jasnejšemu označevanju in ločitvi prodajnih oddelkov v trgovinah za živila, ki vsebujejo žuželke, gensko spremenjeno hrano, ter hrano, pridelano hidroponsko ali v laboratoriju. S tem želijo prepričati, da bi kupci **bili zavedeni in prepričani primerjavo cen "umetno pridelane hrane" ki bi morala biti cenejša napram cene hrane iz klasične kmetijske pridelave ter iz ekološke ali biodinamične pridelave, ki raste v zemlji in pod naravnimi pogoji.**

OSKRBIMO SLOVENIJO - ŠTAFETA SEMEN 2024/2025

Gibanje za povečanje samooskrbe, ohranjanje, sejanje in izmenjavo slovenskih, domačih, avtohtonih semen zelenjadnic, poljščin, medovitih in zdravilnih rastlin ter sadnih vrst in soustvarjanje trajnostne prihodnosti.

www.ekoci.si; ekoci.si@gmail.com; FB:OskrbimoSlovenijaStafetaSemen; /EkociSlovenija

I. IZHODIŠČA ZA POBUDE

Foto arhiv Ekoci: Častni gostje posveta; dr. Jože Podgoršek, dr. Peter Dolničar, dir, Fanči Perdih, dir. Stojan Praprotnik

Foto arhiv Ekoci: Del udeležencev posveta s častnimi gosti in prejemniki priznaj in zahval vseslovenskega gibanja Oskrbimo Slovenijo - štafeta semen.

Posebno pozornost so namenili prenovi kmetijske zakonodaje. **Predlagali so sprejetje zakonov, ki bi omogočali delovanje manjših kmetij, povečali lokalno oskrbo s hrano ter s prednostnimi ukrepi trajnostne pridelave hrane, kot so ekološko, biodinamično in permakulturno kmetovanje.** Takšna zakonodaja bi ohranjala tradicionalne vrednote in običaje, zmanjšala birokratske ovire ter pomagala ohraniti slovensko podeželje.

OSKRBIMO SLOVENIJO - ŠTAFETA SEMEN 2024/2025

Gibanje za povečanje samooskrbe, ohranjanje, sejanje in izmenjavo slovenskih, domačih, avtohtonih semen zelenjadnic, poljščin, medovitih in zdravilnih rastlin ter sadnih vrst in soustvarjanje trajnostne prihodnosti.

www.ekoci.si; ekoci.si@gmail.com; FB:OskrbimoSlovenijaStafetaSemena; /EkociSlovenija

Udeleženci so poudarili potrebo po vzpostavitvi sistema prehranske varnosti ter krepitvi agroživilske panoge, od semena do krožnika, kar bi vključili v kmetijsko zakonodajo, ki je trenutno v javni razpravi. Organizatorji s somišljeniki so ugotovili, da bi v novo kmetijsko zakonodajo morali vključiti več ukrepov za podporo semenarstvu. Ministrstvu so septembra 2024 organizatorji poslali Izhodišče smernic za oživitvev slovenskega semenarstva, ki je viden tudi na povezavi: <https://ekoci.si/zadnje/predlog-izhodisc-smernic-za-razvoj-ohranitev-in-ozivitvev-panoge-slovenskega-semenarstva/> a teh predlogov zakonodaja trenutno ne odraža, zato jih bodo ponovno posredovali. Brez semen namreč ni hrane, hrana iz domačih semen pa je prilagojena našemu okolju in zahteva manj kemije -FFS

Prav tako so predlagali sistem **za zagotavljanje prehranske varnosti, ki bi omogočal večjo varnost v morebitnih izrednih razmerah.** Predlagajo, **da bi državne rezerve vključevale najmanj 50 slovenskih semen, ki zagotavljajo osnovo za prehransko varnost in zadostno oskrbo z osnovnimi rastlinskimi vrstami za daljše obdobje.** Aktivisti se v tej smeri prizadevajo v okviru vseslovenskega gibanja Oskrbimo Slovenija – Stafeta semen, kjer vključujejo domače sorte semen, ki zagotavljajo osnovno prehransko varnost, kot so ptujška čebula, česen Anja, belokranjska čebula, nizke sorte fižola ipd.. .

Ob tem so pozvali k ukrepom **za povečanje samooskrbe na ravni države, gospodinjev in lokalnih skupnosti, ki omogočajo trajnostno pridelavo hrane.** Želijo, da se tudi način pridelave poleg **ekološke vključi še biodinamična metoda pridelave hrane** ter na permakulturni način vključi v zakonodajo kot trajnostna rešitev za pridelavo hrane ter **se razglasi Slovenija za eko cono-regijo EU** kar bi lahko bistvena prednost za naše večinoma manjše kmetije.

Ena izmed ključnih tem je bila potreba **po jasnejši označitvi hrane, ki vsebuje žuželke.** Menijo, da zgolj navedba latinskih in slovenskih imen žuželk, kot to predvideva trenutna zakonodaja, ne bo dovolj razpoznavna za kupce. **Zato predlagajo, da se na embalaži živil, ki vsebujejo žuželke, poleg latinskih imen na deklaracijah uvede tudi fotografija žuželke ter označen barvni odstotek njene prisotnosti v izdelku,** s čimer bi omogočili boljšo informiranost potrošnikov. Podobne predloge so že podali na Hrvaškem, kar kaže na širši pomen te problematike.

Dr. Peter Dolničar iz Kmetijskega Inštituta je predstavil žlahtnjenje semen. **Razpravljali so tudi o potencialni uvedbi EU zakonodaje o novih genomskih tehnikah in patentiranju semen** ter predlagali da se morebitna sprejeta zakonodaja na EU ravni v Sloveniji zadrži, dokler niso preučeni vsi učinki na zdravje ljudi, živali in biodiverziteti. **Razpravljali so tudi o potencialni uvedbi EU zakonodaje o novih genomskih tehnikah in patentiranju semen.** Predlagali so, da se pred uveljavitvijo v Sloveniji najprej temeljito preučijo vplivi na zdravje ljudi, opraševalce in biotsko raznovrstnost. Udeleženci so obenem pozvali **k ločitvi prodajnih oddelkov v trgovinah za živila, ki vsebujejo žuželke, gensko spremenjena živila ter za hrano, pridelano na hidroponski način ali v laboratoriju, da ne bodo kupci zavedeni in da ne bi primerjali cen »umetna pridelana hrana« s cenami hrane, iz kmetijske pridelave-klasično, ekološko..., ki je zrastle v zemlji in pod naravnimi pogoji.**

OSKRBIMO SLOVENIJO - ŠTAFETA SEMEN 2024/2025

Gibanje za povečanje samooskrbe, ohranjanje, sejanje in izmenjavo slovenskih, domačih, avtohtonih semen zelenjadnic, poljščin, medovitih in zdravilnih rastlin ter sadnih vrst in soustvarjanje trajnostne prihodnosti.

www.ekoci.si; ekoci.si@gmail.com; FB:OskrbimoSlovenijoStafetaSemen; /EkociSlovenija

Posebno pozornost so namenili prenovi kmetijske zakonodaje. Predlagali so sprejetje zakonov, ki bi omogočali **delovanje manjših kmetij, povečali lokalno oskrbo s hrano in s prednostnimi ukrepi pridelave hrane na trajnosten način, kot so ekološko, biodimamično, permakulturno kmetovanje.** Takšna zakonodaja bi ohranjala tradicionalne vrednote in običaje, zmanjšala birokratske ovire in pomagala ohraniti slovensko podeželje. Razmisliti bo potrebno o vpisu pravice do svobodne pridelave hrane - saj je bilo tudi iz vrst udeležencev slišati pozive, da sedanja zakonodaja duši kmetovanje in svobodno pridelavo hrane.

Prav tako so predlagali sistem za zagotavljanje prehranske varnosti, ki bi omogočil več varnosti tudi morebitnih izrednih razmerah. Predlagajo da bi v državne rezerve bila vključeno o **tudi najmanj 50 slovenskih semen, ki zagotavljajo osnovo za prehransko varnost**, ki b omogočala zadostno oskrbo z osnovnimi rastlinskimi vrstami za daljše obdobje. Tudi aktivisti si prizadevajo navdušiti v tej smeri v okviru vseslovenskega **gibanja ja Oskrbimo Slovenijo - štafeta semen na način, da se vključi v aktivnosti slovenske sorte semen, ki zagotavljajo snovno prehransko varnost, kot so ptujka čebula, bob Matko in Videk .. Bel oktanska ptujski česen nizke sorte fižola maj češnjavec, Ribničan, , česen Anja, peteršilj, zelena ...** Ob tem so pozvali ukrepom za povečanje samooskrbe na ravni države, gospodinjstev in lokalnih skupnosti. Sodelujoči v Štafeti semen dobijo redna obvestila kje dobiti semena slovenskih sort za pridelavo. Izgubili smo že 80 odstotkov slovenskih semen zato je pomembno vsako ohranjeno seme.

Foto arhiv Ekoci: Na izmenjevalnici domačih semen in cepičev starih vrst je sodelovalo veliko ekip v okviru pobude Oskrbimo Slovenijo - Štafeta semen. Na fotografijah so prikazani: člani zavzete ekipe Sonaravni vrtovi&Samooskrbni.net, inovativna ekipa vodstva in vzgojiteljic Vrtca Slovenska Bistrica, zavzeta mentorica Mateja Brinovec iz VDC Golovec z varovanci ter številni drugi.

OSKRBIMO SLOVENIJO - ŠTAFETA SEMEN 2024/2025

Gibanje za povečanje samooskrbe, ohranjanje, sejanje in izmenjavo slovenskih, domačih, avtohtonih semen zelenjadnic, poljščin, medovitih in zdravilnih rastlin ter sadnih vrst in soustvarjanje trajnostne prihodnosti.

www.ekoci.si; ekoci.si@gmail.com; FB:OskrbimoSlovenijaStafetaSemen; /EkociSlovenija

Izmenjevalnica je bila lepo obiskana. Na razstavnem prostoru Ekoci so med sejmom zbirali tudi podpise obiskovalcev za podporo pobudam s posveta »Kaj pa bomo jutri jedli?«, ki so jih ljudje množično podprli.

PODELITEV ZAHVAL IN PRIZNANJ 2025

Zahvale in priznanja so bila podeljena naslednjim nagrajencem za njihove izjemne dosežke:

- Društvo gospodinj Spuhlja Marjetica, ga. Nataša Belšak Šel *Za samooskrbne aktivnosti in ohranjanje semen.*
- Ga. Darja Bernik, Samooskrbni.net – Gorenjske koprive *Za prizadevanja za oživljanje znanj semenarstva.*
- Vrtci Slovenska Bistrica *Za ohranjanje biodiverzitete s semenskimi kroglicami.*
- Ga. Klavdija Čoh, Vrtci Slovenska Bistrica – Vrtec Studenice *Za projekt „Potujoči vrtički“.*
- Ga. Mateja Brinovec, VDC Golovec *Za samooskrbne aktivnosti.*
- Knjižnica Kranj *Za izvedbo delavnice semenskih kroglic.*
- Ga. Andrejka Leben Serdt, DPMŽ Gornja Radgona *Za samooskrbne aktivnosti.*

Dogodek je izpostavil ključna vprašanja in ponudil rešitve, ki lahko prispevajo k trajnostni prihodnosti in prehranski varnosti Slovenije.

Podpore predlogom so s svojimi podpisi, ki so jih organizatorji zbirali v času sejma so množično podprli številni obiskovalci.

Pobude pa bodo poslali odločevalcem - EU poslancem in ustreznim institucijam ter vpisali pripombe k Zakonu o kmetijstvu, ki je v javni obravnavi. Poslali jih bodo tudi naprednim medijem in podpornikom ter napredni ozaveščeni javnosti.

Za Ekoci in s soorganizatorje in somišljenike, Irena Rotar, preds. Ekoci

Soustvarjajmo trajnostno prihodnost skupaj.

Dne 16.3.2025